

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

A Study on the General Information of Na Chueak Nuea Community

Yang Talat District Kalasin Province

ศุภกิตต์ ทวีโชติ

Suphakhit Thaweechot

ครู โรงเรียนบ้านห้วยคาประชาเนรมิต

Teacher Ban Ya Kha Pracha Neramit School

*Corresponding Author: suphakhitthaweechot@gmail.com

Received: 7 September 2025 Revised: 28 September 2025 Accepted: 13 October 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ ตำบลนาเชือก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ มีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนาเชือก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 15 คน ที่มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์แบบเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ เป็นชุมชนขนาดกลางในเขตชนบทของอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่นดั้งเดิมที่อาศัยอยู่มาหลายชั่วอายุคน มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างเหนียวแน่น ลักษณะสังคมยังคงความเป็น “สังคมชุมชน” ที่มีความผูกพันระหว่างคนในหมู่บ้าน โดยมีวัดและโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม โดยประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมด้านศีลธรรม ความสามัคคี และการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ชาวบ้านให้ความสำคัญกับการร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตรในวันพระ งานบุญประเพณีต่าง ๆ เช่น บุญบั้งไฟ บุญข้าวประดับดิน และบุญออกพรรษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในชุมชน ในด้านโครงสร้างครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยายที่มีสมาชิกหลายรุ่นอยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดความอบอุ่นและมีระบบการพึ่งพาอาศัยกันในชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ: การศึกษาข้อมูลทั่วไป, ชุมชน, จังหวัดกาฬสินธุ์

Abstract

This research consists purposes were to examine the general information of Ban Na Chueak Nuea Community Na Chueak Sub-district Yang Talat District Kalasin Province. This research employed a qualitative approach, using interviews as the research instrument. The target group consisted of 15 residents of Ban Na Chueak Nuea, Village No.11 Na Chueak Sub-district Yang Talat District Kalasin Province, selected through purposive sampling. The data collected from relevant documents and interviews were analyzed using content

analysis. The findings revealed that Ban Na Chueak Nuea is a medium-sized community in the rural area of Yang Talat District Kalasin Province. Most of the population are long-established local residents who have lived in the area for generations, maintaining strong kinship ties and mutual assistance. The social structure still reflects a “community society,” with close bonds among villagers. Temples and schools serve as central hubs for social and cultural activities. Most residents practice Buddhism, which plays a significant role in instilling moral values, unity, and a simple way of life. The villagers place importance on participating in religious activities, such as making merit and offering alms on Buddhist holy days, as well as traditional merit-making festivals, including Bun Bang Fai (Rocket Festival), Bun Khao Pradap Din, and Bun Ok Phansa (End of Buddhist Lent). These activities help strengthen relationships within the community. Regarding family structure, most households are extended families with multiple generations living together, fostering warmth and a system of mutual support in daily life

Keywords: Study on the General Information, Community, Kalasin Province

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัญหาหลากหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยตรง ปัญหาสำคัญที่เห็นได้ชัดคือ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งยังคงอยู่ในระดับสูง แม้ว่ารัฐจะมีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำอย่างต่อเนื่อง แต่รายได้ของประชาชนในชนบทและเมืองยังคงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้เกิดปัญหาความยากจนและการเข้าถึงบริการพื้นฐานที่ไม่เท่าเทียม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) อีกทั้ง ปัญหา ประชากรสูงอายุ ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้แรงงานวัยทำงานลดลงและภาระค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นความท้าทายต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2567) ในขณะเดียวกัน ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น มลพิษทางอากาศ การจัดการขยะ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและการดำรงชีวิตของชุมชนท้องถิ่น (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2566)

สังคมไทย เป็นสังคมที่มีรากฐานทางวัฒนธรรมอันยาวนานและมีความหลากหลายทั้งในด้านชาติพันธุ์ ศาสนา และวิถีชีวิต โดยประชากรส่วนใหญ่ของประเทศนับถือศาสนาพุทธ ซึ่งมีอิทธิพลต่อค่านิยมทางสังคมและวิถีชีวิตของคนไทยมาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566) ประเทศไทยมีลักษณะการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และแบ่งการบริหารราชการออกเป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจและการพัฒนาท้องถิ่นอย่างทั่วถึง (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565) นอกจากนี้ สังคมไทยยังอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทสู่สังคมเมืองอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากร เช่น การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และการย้ายถิ่นฐานของแรงงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อรูปแบบชีวิต ความสัมพันธ์ในครอบครัว และค่านิยมทางสังคม (กรมการปกครอง, 2566) อย่างไรก็ตาม สังคมไทยยังคงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณี และความมีน้ำใจของคนไทยไว้ได้เป็นอย่างดี ถือเป็นจุดแข็งที่ทำให้สังคมไทยมีความมั่นคงทางจิตใจและมีความสามัคคีในระดับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาข้อมูลทั่วไปของบ้านนาเชือกเหนือ เป็นหมู่บ้านชนบท ตั้งอยู่ในอำเภอยางตลาด ตำบลนาเชือก จังหวัดกาฬสินธุ์ อาชีพหลักของคนส่วนใหญ่คือ เกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์ ทำสวน และปลูกข้าว

ความแข็งแกร่งของทุนทางสังคมในระดับชุมชนสะท้อนให้เห็นในกลุ่มอาชีพและธุรกิจชุมชนที่พวกเขาสร้างขึ้นเพื่อเพิ่มรายได้ เช่น กลุ่มทอผ้า กลุ่มผลิตผลจากข้าว และประชากรของชุมชน ประกอบด้วยครัวเรือนขนาดกลางถึงขนาดเล็ก ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนบ้านและครอบครัว ชาวบ้านให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และงานบุญต่าง ๆ วัดเป็นศูนย์กลางทางจิตวิญญาณและวัฒนธรรมของชุมชน และศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่แพร่หลายที่สุด ตลอดจน สภาพแวดล้อมของหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีหนองบึงและห้วยที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว สังคมชนบทที่ยังคงรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมไว้คือสิ่งที่นิยามชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ ในแง่ของวัฒนธรรมท้องถิ่นและความร่วมมือของชุมชน ชุมชนมีความเข้มแข็ง และชุมชนกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความยากลำบากทางเศรษฐกิจ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องจากรัฐและกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เป็นต้น

ดังนั้น จากที่มาและความสำคัญดังกล่าว การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความจำเป็นเพื่อทำความเข้าใจสภาพทั่วไปและปัญหาของชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ ตำบลนาเชือก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงเพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบริบทของชุมชน เช่น โครงสร้างประชากร การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาชุมชน และการกำหนดนโยบายหรือโครงการที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ ตำบลนาเชือก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

การบทวนวรรณกรรม

การพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืนจำเป็นต้องเริ่มจากการเข้าใจสภาพปัญหาและทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ งานวิจัยหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่าชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา มักใช้แนวทางที่ผสมผสานระหว่างความรู้ท้องถิ่นกับการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรควบคู่กับระบบตรวจวัดระดับน้ำอัตโนมัติ หรือนำความรู้ด้านหัตถกรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ที่มีมาตรฐานและเข้าถึงตลาดออนไลน์ ทำให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องรายได้และทรัพยากรได้พร้อมกัน รวมไปถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน การใช้แอปพลิเคชัน การวิเคราะห์ข้อมูล หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ ช่วยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลการเกษตร สุขภาพ การศึกษา และโอกาสทางธุรกิจได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การผสมผสานระหว่างทรัพยากรเดิมของชุมชนกับเทคโนโลยีจึงไม่เพียงเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้กับชุมชนในระยะยาว งานวิจัยยังพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนและการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาชุมชนประสบความสำเร็จ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย** ได้แก่ ประชาชนชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ หมู่ที่ 11 ตำบลนาเชือก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 15 คน ที่มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง

2. **เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview) ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ประเด็นข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended)

3. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย และการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ ตำบลนาเชือก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ เป็นชุมชนขนาดกลางในเขตชนบทของอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่นดั้งเดิมที่อาศัยอยู่มาหลายชั่วอายุคน มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติและการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อย่างเหนียวแน่น ลักษณะสังคมยังคงความเป็น “สังคมชุมชน” ที่มีความผูกพันระหว่างคนในหมู่บ้าน โดยมีวัดและโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม โดยประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม ด้านศีลธรรม ความสามัคคี และการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ชาวบ้านให้ความสำคัญกับการร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญ ตักบาตรในวันพระ งานบุญประเพณีต่าง ๆ เช่น บุญบั้งไฟ บุญข้าวประดับดิน และบุญออกพรรษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในชุมชน ในด้านโครงสร้างครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยายที่มีสมาชิกหลายรุ่นอยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดความอบอุ่นและมีระบบการพึ่งพาอาศัยกันในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากการย้ายถิ่นของแรงงานวัยหนุ่มสาวไปทำงานในเมืองใหญ่ ส่งผลให้เหลือเพียงผู้สูงอายุและเด็กอยู่ในชุมชนมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงสร้างทางสังคมและการดูแลกันภายในครอบครัว ส่วนในด้านการศึกษาและสุขภาพ ชุมชนมีโรงเรียนประถมศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รองรับเด็กในพื้นที่ รวมทั้งมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้บริการด้านสาธารณสุขพื้นฐานแก่ประชาชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของภาครัฐในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เป็นต้น

ดังนั้น กล่าวสรุปได้ว่า ชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ ตั้งอยู่ในอำเภอยางตลาด ตำบลนาเชือก จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นชุมชนชนบทที่โดดเด่นด้วยวัฒนธรรมแบบรวมหมู่ คนส่วนใหญ่พึ่งพาอาศัยกันในชีวิตประจำวันและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด พวกเขาร่วมมือกันในการกิจกรรมชุมชนที่ส่งเสริมความสามัคคีและความมั่นคงทางสังคม เช่น พิธีกรรมทางศาสนาและประเพณี ครบถ้วนขนาดกลาง และขนาดเล็กส่วนใหญ่ในเมืองเป็นครอบครัวขยาย ซึ่งประกอบด้วยหลายรุ่นอาศัยอยู่ร่วมกัน ครอบครัวและชุมชนโดยรวมมีความรับผิดชอบร่วมกันในการดูแลเด็กและผู้สูงอายุ ประชาชนสามารถร่วมมือกันแก้ไขปัญหา และความสัมพันธ์ทางสังคมที่แน่นแฟ้น

เหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดจากคนหนุ่มสาวที่ย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมือง ทำให้จำนวนผู้สูงอายุและเด็กเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการดูแลและกิจกรรมทางสังคมเฉพาะด้าน เพื่อรักษาความเข้มแข็งและคุณภาพชีวิตของชุมชนในระยะยาว จำเป็นต้องส่งเสริมการจัดตั้งเครือข่ายและกิจกรรมทางสังคมที่เหมาะสม เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ ตำบลนาเชือก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ เป็นชุมชนขนาดกลางในเขตชนบทของอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่นดั้งเดิมที่อาศัยอยู่มาหลายชั่วอายุคน มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างเหนียวแน่น ลักษณะสังคมยังคงความเป็น “สังคมชุมชน” ที่มีความผูกพันระหว่างคนในหมู่บ้าน โดยมีวัดและโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม โดยประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมด้านศีลธรรม ความสามัคคี และการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ชาวบ้านให้ความสำคัญกับการร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตรในวันพระ งานบุญประเพณีต่าง ๆ เช่น บุญบั้งไฟ บุญข้าวประดับดิน และบุญออกพรรษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในชุมชน ในด้านโครงสร้างครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยายที่มีสมาชิกหลายรุ่นอยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดความอบอุ่นและมีระบบการพึ่งพาอาศัยกันในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากการย้ายถิ่นของแรงงานวัยหนุ่มสาวไปทำงานในเมืองใหญ่ ส่งผลให้เหลือเพียงผู้สูงอายุและเด็กอยู่ในชุมชนมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อโครงสร้างทางสังคมและการดูแลกันในครอบครัว ส่วนในด้านการศึกษาและสุขภาพ ชุมชนมีโรงเรียนประถมศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รองรับเด็กในพื้นที่ รวมทั้งมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้บริการด้านสาธารณสุขพื้นฐานแก่ประชาชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของภาครัฐในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน สอดคล้องกับกรมกิจการผู้สูงอายุ (2567) ที่ชี้ว่าการย้ายถิ่นของวัยแรงงานทำให้โครงสร้างสังคมเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อความสามารถในการดูแลและกิจกรรมร่วมกันในชุมชน และสุวรรณ พูลศรี (2564) ที่ระบุว่าสังคมชนบทของไทยยังคงรักษาลักษณะของ “สังคมเครือญาติ” และระบบช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชน แม้ว่าจะมีการย้ายถิ่นของวัยหนุ่มสาวไปทำงานในเมือง นอกจากนี้ การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาและประเพณีท้องถิ่นของประชาชน เช่น งานบุญประเพณีท้องถิ่นและกิจกรรมทางวัด ยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกชุมชน ซึ่งตรงกับนิติพงศ์ จิตติวัฒน์ (2564) ที่พบว่าการทำกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาเครือข่ายสังคมและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนชนบทไทย

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

การศึกษาสภาพปัญหาของชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ พบว่า ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในชุมชนเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและมีความเชื่อมโยงกับอาชีพหลักของประชาชนที่พึ่งพาเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม การสร้างอาชีพเสริม การรวมกลุ่มสหกรณ์ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนสามารถลดความเปราะบางทางเศรษฐกิจและสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนได้ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ที่ระบว่าการรวมกลุ่มและพัฒนาอาชีพเป็นกลไกสำคัญในการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ชนบท นอกจากนี้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและความยั่งยืนของชุมชนสามารถเกิดขึ้นได้เมื่อมีการบริหารจัดการท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพ และประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงการศึกษาและสาธารณสุขอย่างทั่วถึง และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความยั่งยืนทั้งทางเศรษฐกิจ

สังคม และสิ่งแวดล้อม ข้อค้นพบนี้สนับสนุนแนวคิดของ การพัฒนาท้องถิ่นอย่างบูรณาการกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนชนบทไทยอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรนำผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาชุมชนไปใช้ในการวางแผนโครงการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชนบ้านนาเชือกเหนือ และช่วยลดปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 ควรสนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพ การสร้างเครือข่ายทางเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ระบบน้ำสะอาด และบริการสาธารณสุขชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบของการพัฒนาอาชีพเสริมและโครงการเศรษฐกิจชุมชนต่อรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อให้สามารถประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงแนวทางพัฒนาชุมชนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2 ควรทำการวิจัยเชิงเปรียบเทียบระหว่างชุมชนต่าง ๆ ในตำบลนาเชือกหรืออำเภอใกล้เคียง เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างและปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการพัฒนาท้องถิ่น และนำไปปรับใช้ในเชิงนโยบายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. (2566). รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านของประเทศไทย พ.ศ. 2566. กรุงเทพมหานคร:

กระทรวงมหาดไทย.

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2567). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2567. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2566). รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของประเทศไทย พ.ศ. 2566.

กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

นิติพงศ์ จิตติวัฒน์. (2564). ลักษณะและการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในศตวรรษที่ 21. วารสารสังคมศาสตร์และพัฒนาชุมชน, 18(1), 23–39.

สุวรรณ พูลศรี. (2564). สังคมไทยกับวิกฤติคุณธรรมและจริยธรรมในยุคดิจิทัล. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 10(2), 45–60.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). รายงานความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย พ.ศ. 2566. กรุงเทพมหานคร: สศช.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). รายงานสถิติประชากรและสังคมของประเทศไทย พ.ศ. 2566. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). รายงานภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ปี 2567. กรุงเทพมหานคร: สศช.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร:
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.